

Konn ou drwa

Nou devwar prinsipal, antan ki Komision, se travay pou eliminasion diskriminasion ek pou promosion egalite sans ek bon relation ant dimounn avek stati differan. Dan sa perspektiv-la, li esansiel ki ou konn ou drwa, antan ki sitwayin morisien. Sak sitwayin morisien, indepandaman so stati (laz, kast, kouler, krwayans, orizinn etnik, andikap, stati maryaz, landrwa orizinn, opinion politik, ras, sex ouswa orientasion sexiel) ena drwa gagn enn tretman egal dan bann sirkonstans parey ouswa similer. Si ou estime ki ou finn trete dan enn manier mwin favorab konpare avek enn dimounn ki ena enn stati differan, ou kapav vinn ver Komision-la.

Stati diskriminasion

Diskriminasion alege bizin baze lor ‘stati’ dimounn ki finn sibir ditor la. Dapre EOA 2008, term stati ena sa bann definition-la: Laz, Kast, Kouler, Krwayans, Orizinn etnik, Andikap, Stati maryaz, Landrwa orizinn, Opinion politik, Ras, Sex,Oriantasion sexiel.

Diskriminasion baze lor stati dimounn

Ena plizier form diskriminasion, ek lalis-la kapav infini. Toutfwa, enn lalis restriktif finn etabli dapre EOA 2008. An limem, diskriminasion alege bizin baze lor ‘stati’ dimounn ki finn sibir prezidis. Dapre EOA 2008, ‘stati’ ena sa bann definition-la:

- Laz
- Kast
- Kouler
- Krwayans
- Orizinn etnik
- Andikap
- Stati maryaz
- Landrwa lorizinn
- Opinion politik
- Ras
- Sex
- Oriantasion sexiel

Porte term ‘stati’, par konsekan, anglob bann definision lao la.

Diskriminasion lor sex

ENN DIMOUNN KONSIDERE KOUMA ENN DISKRIMINATER LOR BAZ SEX KAN LI AZIR ANTAN KI DISKRIMINATER AKOZ GROSSES, RESPONSABILITE FAMILIAL OUSWA GROSSES POTANSIEL DIMOUNN KI FINN SIBIR DITOR LA, OUSWA AKOZ ENN KARAKTERISTIK (DIMOUNN KI FINN SIBIR DITOR LA) KI ZENERALMAN FER PARTI/ ATTRIBIE AVEK ENN DIMOUNN KI ANSINT, KI ENA RESPONSABILITE FAMILIAL OUSWA KI POTANSIELMAN ANSINT.

RESPONSABILITE FAMILIAL VEDIR RESPONSABILITE ENN DIMOUNN POU PRAN SWIN OUSWA SOUTENIR ENN ZANFAN DEPANDAN, OUSWA NINPORT KI MANB FAMI IMEDIA KI BIZIN SWIN OUSWA SOUTIEN.

GROSSES POTANSIEL VEDIR LEFET KI ENN MADAM ENA KAPASITE GAGN ZANFAN; FINN EXPRIM ENN DEZIR POU TOM ANSINT; OUSWA ENA PROBABILITE TOM ANSINT.

Depozision enn konplint

SI OU ESTIME KI OU DRWA FINN VIOLE DAPRE EQUAL OPPORTUNITIES ACT 2008, OU KAPAV DEPOZ ENN KONPLINT, DAN FORM EKRI, AVEK NOU. OU ZIS BIZIN RANPLI FORM KONPLINT, KI KAPAV DOWNLOAD DEPI NOU SIT. OU KAPAV OUSI GAGN ENN FORM KONPLINT KOT NOU RESEPSION, OUSWA OU KAPAV RANPLI FORM KONPLINT ONLINE.

ENA BANN PWIN KI OU BIZIN PRAN AN KONSIDERASION KAN OU FORMIL OU KONPLINT.

- (a) OU KONPLINT BIZIN FINI DEPOZE DAN DOUZ MWA KI SWIV DAT DISKRIMINASION ALEGÉ LA.
Komision-la kapav prolonz sa letan-la inikman si ena enn bon rezon pou fer li.
- (b) SI OU PA KAPAV DEPOZ OU KONPLINT PERSONELMAN, AKOZ ENN ANDIKAP, OU KAPAV OTOORIZ ENN LOT DIMOUNN POU AZIR DAN OU PLAS. OU KAPAV DONN SA KALITE OTOORIZASION-LA ENN LOT DIMOUNN DAN FORM EKRI, OUSWA DAN ENN FORM KI KOMISION-LA KAPAV APROUVE

- (c) Ou bizin donn nou tou detay pertinan ki kapav ed nou pou tret ou konplint dan enn manier efikas
- (d) Ou bizin asir ou ki ou finn signe, e ki ou finn bien met dat dan ou konplint (exsepte si ou pe soumet ou dokiman online)
- (e) Si ou finn servi bann paz adisionel pou ekrir ou dokiman, met nimero lor bann paz-la, ek signe anba sak paz adisionel ki ou finn servi. Ousi, asir ou ki ou donn Komision tou bann paz, ansam avek form konplint.
- (f) Inklir bann dokiman adisionel (sertifika ouswa lezot dokiman importan) ki kapav ed nou tret ou konplint
- (g) Si ou gagn ninport ki difikilte pou ekrir ou konplint, pa ezite kontakte nou dan Komision.

Equal Opportunities Tribunal

Dan tribunal-la, ena enn prezidan ek de lot dimoune. Tribunal-la sieze an piblik. Si ena enn bon rezon pou diriz bann deba an prive, li kapav ordonn bann parti ouswa ninport ki lot dimoune pa divilge ouswa pa pibliye bann detay proesedir-la. Tribunal-la ena konpetans fer sa bann operasion-la :

- (a) Statie lor bann konplint ki finn soumet par Komision
- (b) Emet bann ordonans provizwar, si problem-la irzan
- (c) Rann enn ordonans pou ki defandan pey plegnan enn konpansasion ki pa depas Rs. 500 000
- (d) Fer enn rekomandasion pou ki defandan pran bann mezir pou diminie lefe negatif so akt diskriminasion lor plegnan
- (e) Emet bann direktif pou asir konformite avek akt.

Apre ki Tribunal gagn enn konplint, bann parti pou ena enn preavi 14 zour par rapor ek dat ki finn fixe pou odision. Bann parti kapav pran asistans enn avoka. Normalman, kapav ena enn odision ek kapav ousi depoz bann observation ekri. Avek konsantman bann parti, Tribunal-la

kapav ousi ordonn depozision bann observation ekri dan plas enn odision. Bann prev ki finn prodir pou prosedir konsiliasion pa resevab devan Tribunal.

Not: Plegnan-la pa kapav gard so konplint alafwa devan enn lakour dan Moris ek devan Tribunal-la. Si plegnan-la swazir pou pou fer determinn so konplint par tribunal, li bizin dabor renons so drwa pou angaz bann pourswit civil devan enn lakour dan pei, an seki konsern bann fe ki fer parti size konplint-la. Toutfwa, li posib formil enn demann an fonksion paragraf 17 ouswa 83 Konstitusion Moris. Ousi, si bann parti-la pa satisfe avek rezulta prosedir Tribunal, zot kapav fer apel Lakour Siprem.

Li konsidere kouma enn ofans si enn dimounn:

- (h) Absan dan Tribunal san exkiz rezonab
- (i) Refiz fer serman devan Tribunal
- (j) Refiz donn enn repons konple ek satisfezan dan so konesans ek konsians par rapor avek ninport ki kestion ki finn poz li legalman, dan ninport ki prosedir devan Tribunal
- (k) Refiz prezant enn dokiman ki Tribunal demande
- (l) Donn enn fos prev devan Tribunal konsiaman
- (m) Insilte prezidan ouswa bann manb Tribunal
- (n) Interonp bann prosedir
- (o) Komet ninport ki form mepri pou Tribunal

Si enn dimounn komet enn ofans ki mansione lao, li pasib pou enn lamann ki pa depas Rs. 100 000 ek enn anprizonnman ki pa depas 5 an.

Prosedir tretman bann konplint

Enn fwa ki nou resevwar enn konplint, si li paret bien fonde, nou pou fer enn lanket. Si nou trouve ki ena prev diskriminasion, nou pou prosedir avek prosedir konsiliasion. Si pena prev diskriminasion, nou pou inform plegnan ek dimounn kont ki konplint finn depoze par ekri. Nou pou spesifie bann rezon kifer nou pa pou pran aksion par rapor avek konplint konserne.

Prosesis lanket

Kan nou resevwar enn konplint, si nou trouve ki ou ena bann motif valab, nou pou fer enn lanket.

Prosesis konsiliasion

Si, apre lanket, Komision trouve ki plegnan ena bann motif valab dan so konplint, nou pou prosed avek prosesis konsiliasion. Se enn prosesis kot nou pou sey regle konplint-la alamiab ant bann parti konserne. Bann prosedir konsiliasion deroule kot siez Komision. Si enn konplint rezoud par konsiliasion, regleman-la konsigne dan enn akor ekri ek anrezistre avek Tribunal-la. Apre anrezistreman, akor-la konsidere kouma enn lord Tribunal ek li vinn obligatwar pou toulede parti.

Li importan rapel ki konsiliasion se enn prosesis volonter. Nou rol, dan Komision, se ankouraz bann parti vinn lor enn akor dapre bann term kot toule de parti dakor. Toutfwa, si enn bann parti-la, ouswa toule de pa resi ariv kot enn konpromi, Komision pa kapav fors zot. Dan sa ka-la, avek konsantman plegnan, Komision refer konplint-la avek Tribunal.

Referans konplint devan Tribunal

Si Komision estime ki enn konplint pa kapav rezoud par konsiliasion, ouswa ki li pa finn resi dan so tantativ rezoud problem-la par konsiliasion, li prepar enn rapor ki konsern konplint-la, avek bann rekomandasion. Komision avoy sak parti konserne enn kopi sa rapor-la. Dan enn lespas 45 zour depi dat resespion rapor-la, enn bann parti kapav inform Komision si konplint-la finn regle. Dan ka kot Komision gagn informasian ki konplint-la touzour pa finn rezoud, Komision ranvway ka-la devan Tribunal, avek konsantman plegnan.

Apel

Si ninport ki parti pa satisfe avek ninport ki lord Tribunal, li kapav fer apel Lakour Siprem. Seki swiv bizin fini fer dan 21 zour apartir lord Tribunal, par parti ki swete fer appel:

- (a) Bizin depoz apel-la avek Sekreter Tribunal. Kapav ousi avoy li par let anrezistre. Dokiman ekri la bizin mansione lor ki motif appel-la fonde
- (b) Bizin donn lot parti enn dokiman ekri ki mansione lor ki motif appel-la fonde.
- (c) Bizin depoz apel-la kot biro anrezistreman Lakour Siprem.

Apre apel, Lakour Siprem ena pouvwar afirme, anile ouswa sanz ninport ki lord ki Tribunal done. Lakour kapav ousi, kot apropriye, ordonn enn novo lodians ki pou fer par Tribunal.

Porte lalwa

EOA 2008 anglob sekter prive ek sekter piblik; sa donn Komision-la enn gran porte. Lalwa-la kouver sa bann sekter-la:

- (a) Aktivite anplwa
- (b) Ledikasion
- (c) Provizion bann bien ek servis
- (d) Akomodasion
- (e) Dispozision bann bien imobilie
- (f) Konpagni, partenarya, ‘sosiete’ ouswa asosiasion anrezistre
- (g) Klib
- (h) Akse dan bann batiman
- (i) Spor

ENN tre distinktif sa lalwa-la se ki li ousi inkfir arselman sexiel dan so porte. ENN dimoune kapav depoz enn konplint avek Komision si li santi li imilie, ofanse ouswa intimide par:

- (a) ENN avans sexiel zenan
- (b) ENN demann mal plase pou enn faver sexiel
- (c) ENN konportman deplase ki ena enn natir sexiel

Diskriminasion direk

Sa bann kriter-la bizin satisfe pou enn konklizion diskriminasion direk :

Diskriminasion-la bizin baze lor stati dimouunn ki finn sibir ditor la ouswa lor enn karakteristik ki relatif avek, ouswa ki atribie avek bann dimouunn ki ena mem stati ki dimouunn ki finn sibir ditor la; ek

Diskriminater tret, ouswa propoz pou tret dimouunn ki finn sibir ditor la dan enn manier mwin favorab ki li tret enn dimouunn ki ena diferan stati dan bann mem sirkonstans, ouswa bann sirkonstans similer.

Diskriminasion Indirek

Sa bann kriter-la bizin satisfe pou enn konklizion diskriminasion indirek:

- Diskriminasion-la bizin baze lor stati dimouunn-la;
- Diskriminater-la inpoz, ouswa propoz pou inpoz enn kondision, enn exizans ouswa enn pratik lor dimouunn ki finn sibir ditor la.
- Kondision-la, exizans-la ouswa pratik-la pa zistifiab dan bann sirkonstans kot li finn inpoze; ek
- Kondision-la, exizans-la ouswa pratik-la ena, ouswa kapav ena lefe dezavantaz dimouunn ki finn sibir ditor la an konparezon avek bann lezot dimouunn ki ena mem stati

Li depann lor diskriminater pou prouve ki enn kondision, exizans ouswa pratik zistifiab dan bann sirkonstans kot li finn deroule.

Si enn kondision, exizans ouswa pratik zistifiab dan bann sirkonstans kot li finn deroule pou determine par sa bann kestion-la:

- Ki lanatir ek lanpler dezavantaz ki finn rezilte, ouswa ki siseptib pou rezilte depi inpozision-la, ouswa inpozision kondision propoze la, preskripsion-la ouswa pratik-la?
- Ki probabilite ena pou sirmont ouswa atenie dezavantaz-la?
- Eski dezavantaz-la proporsionel avek rezulta ki diskriminater-la finn viz pou akonpli?

Diskriminasion par viktimizasion

Pou ena diskriminasion par viktimizasion si diskriminater-la expoz, ouswa menas pou expoz dimounn ki konserne la avek bann prezidis, ouswa diskriminater-la donn li enn tretman mwin favorab.

- i. Lor baz ki li propoz pou:

Fer enn konplint dapre EOA 2008 kont diskriminater-la;

Pran aksion dapre EOA 2008 kont diskriminater-la;

Fourni Komision bann informasion;

Asiste enn lanket sou EOA 2009;

Fourni prev ouswa temwayaz antan ki temwin;

Fer enn alegasion, an bonn-fwa, ki diskriminater-la ouswa ninport ki lot dimounn finn komet enn akt diskriminasion ki rant dan bann kriter defini par EOA 2008; ouswa

- ii. Lor baz ki diskriminater estime ki dimounn ki finn sibir ditor la finn fer, ouswa propoz pou fer enn ou plizier bann aksion ki finn mansione lao.

Ki sann-la nou ete

Komision-la se enn antrepriz ki finn forme sou Equal Opportunities Act 2008. Dan Komision-la, ena Prezidan, M. Brian Glover, ek trwa lot manb : Dr. Rajayswur Bhowon, M. Shameer Mohuddy ek Mm. Danisha Sornum.

Ki nou fer

Dapre Seksion 27(3) Equal Opportunities Act 2008, Komision-la ena sa bann devwar-la :

- Travay pou eliminasion diskriminasion, ek promosion egalite sans ek bon relasian ant dimounn ki ena stati diferan;
- Kontinie etidie fonksionnan Equal Opportunities Act ek ninport ki lalwa pertinan, ek soumet Attorney General bann propozision ek rekondasian pou amand zot si bizin;
- Fer enn lanket par so prop inisiativ, ouswa apre enn konplint;
- Esey rekonsilie bann parti ki finn fer ek ki finn resevwar konplint-la;
- Diriz ek ankouraz resers ek bann program edikatif ki ena obzektif elimininn diskriminasion ek promouvwar egalite sans, ek bann bon relasian ant bann dimounn ki ena stati diferan; ek
- Prepar bann guideline ek bann kod apropriye pou evit diskriminasion, ek pran tou bann mezir neseser pou asire ki sa bann guideline ek kod la ariv kot bann anplwayer ek piblik an zeneral.